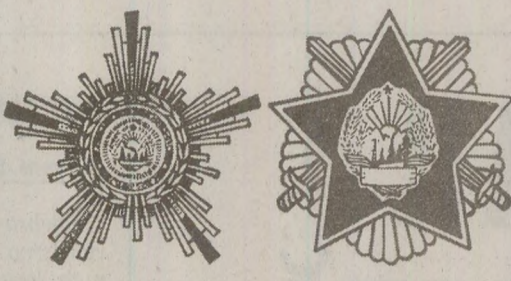

Scînteia

JURNALUL ROMÂNIEI 1989 - ACUM DOUĂZECI DE ANI

Numărul 257 | Vineri, 30 octombrie 2009 - Luni, 30 octombrie 1989 | DISTRIBUIT ÎMPREUNĂ CU JURNALUL NAȚIONAL

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

DRACULA FĂCEA RAVAGII ÎN AMERICA

Linda Matchan scria în „The Boston Globe” de la 29 octombrie 1989 despre un mit românesc popularizat în rândul publicului larg din Occident prin cinematografie, după impactul produs de cartea lui Bram Stoker: sângerosul conte transilvănean, descendent al lui Tepeș, „Oh, ce ofense trebuie să îndure de Halloween. Glumele despre distracțiile sângeroase. Inevitabilul „So, Vlad, you could come”. Imitatorii lui Bela Lugosi: „No, I never drink wine” (nu beau niciodată vin). Dar acestea sunt riscurile profesionale pentru Raymond McNally și Radu Florescu, profesori de istorie la Boston College și „draculogi” de renume (experți în Dracula). Istoricii, specialiști în istoria est-europeană, sunt autorități în viața lui Vlad Tepeș, prințul sadic care a domnit în secolul al XV-lea în Transilvania și sursa de inspirație pentru vampirul din ciclul roman scris de Bram Stoker.

Asistați de două burse Fulbright, McNally și Florescu sunt dedicați descoperirii realității despre adevăratul personaj istoric, aceștia petrecându-și ultimii 20 de ani studiind în bibliotecile și arhivele din Europa, Statele Unite, România, Iugoslavia și Turcia folclorului inspirat de Dracula.

Astfel, sărbătoarea de Halloween din acest an marchează lansarea celei de-a patra cărți despre Dracula, la care au colaborat cei doi profesori: „Dracula: prințul cu multe fețe”. Aceasta este o lucrare științifică prin care mitul Dracula este studiat în amănunt și pus în contextul său istoric, a spus McNally în timpul interviului dat la biroul său, deasupra căruia se află un afiș sinistru înfățișându-l pe Dracula hollywoodian. Lucrările anterioare ale celor doi sunt bestseller-urile „În căutarea lui Dracula”, o cronică a muncii de investigație care i-a dus la descoperirea personajului istoric; „Dracula: biografia lui Vlad Tepeș” și „The Essential Dracula”, romanul lui Stoker din 1897, adnotat.

Florescu subliniază: „Aceasta nu este o carte despre vampiri. Am făcut

Mitul vampirului fascina populația occidentală, fiind subiect principal pentru cărți de istorie și lucrări științifice

FOTO: REUTERS

ceretări în Europa și în România timp de doi ani, urmând fiecare sursă istorică existentă. Suntem istorici. Nu este vorba despre o muncă superficială.”

Atât de serioasă este strădania, încât Florescu și McNally predau cursuri despre Dracula la Boston College și în prelegeri în toată țara despre istoria lui Dracula.

„După ce am lansat «În căutarea lui Dracula», am fost invitat la emisiunea lui Johnny Carson și le-am spus realizatorilor că vreau să dedic două

minute aspectului istoric al subiectului, ca să nu îmi pierd credibilitatea în fața studenților mei”, a spus Florescu, originar din România; acesta și-a studiat arborele genealogic până în perioada lui Dracula și este singurul profesor din Statele Unite care predă un curs despre istoria României.

„Pentru mine, România este foarte importantă. Nu îmi place să văd că circula neadevărat despre România. Principalul meu obiectiv a fost să îl plasez pe Dracula în contextul românesc și cel european. Acesta a fost o

personalitate europeană importantă, dar, în timp, a fost în mod regretabil vampirizat.”

Regretabil sau nu, vampirul de la Hollywood a fost cel care i-a dus la descoperirea adevăratului Vlad Dracul, un voievod care a domnit în Valahia (acum făcând parte din România) și o parte din Transilvania, în secolul al XV-lea, și care a masacrat în jur de 100.000 de români, bulgari, germani, unguri și țigani prin metoda sa preferată, cea de tragere în teapă. Impulsul de a aborda tema lui Dra-

cula a fost dat de McNally, un fan al filmelor horror, care încă din copilărie este fascinat de poveștile inspirate de realitate. Într-o seară, în anul 1958, urmărirea la televizor programul „Chiller Theatre”, unde se difuza faimosul film „Dracula” cu Bela Lugosi. A fost intrigat de detaliile extrase din realitate, de exemplu acțiunea se desfășura în Bistrița, un oraș din Transilvania, iar castelul contelui Dracula se afla în Pasul Tihuța.

(Continuare în pag. a IV-a)

JURNALUL ZILEI

Județele Mehedinți și Alba au raportat împlinirea înainte de termen a sarcinilor economice pe plan industrial. Din 1990, România avea să își reia locul ocupat în Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. O nouă apariție editorială la Sănătatea.

Fruntașii de la Porțile de Fier

12 întreprinderi industriale din județul Mehedinți au obținut de la începutul anului o producție netă suplimentară în valoare de peste 46 milioane de lei.

Printre frunzași se numărau energeticienii hidrocentralelor „Porțile de Fier” 1 și 2, colectivele întreprinderilor miniere și forestiere de exploatare și transport Orșova, mecanică de armături și pompe și de aparate de măsură și control Drobeta-Turnu Severin. În plus, întreprinderea Electrocentrale „Porțile de Fier”, care a reușit ca, în perioada menționată să se economisească la cheltuielile materiale mai mult de 10 milioane de lei.”

(Continuare în pag. a II-a)

ROMÂNII DE PESTE PRUT

În Basarabia, miracolul anului 1989 a fost poporul

Deși este profesor universitar, critic literar, poet, eseist, Andrei Țurcanu desfiide rolul intelectualilor basarabeni în timpul evenimentelor din anul 1989. Repetă întruna că poporul, cei mulți, a fost miracolul acelor vremuri. Nu i-a plăcut rolul de observator, ci a acționat fie de la tribună, fie din culise. A organizat multe mitinguri, dar a avut grijă să evite mereu vărsările de sânge. Actualmente profesor la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Andrei Țurcanu a reamorsat pentru Jurnalul Național câteva momente fierbinți din anul renașterii naționale de dincolo de Prut.

S-a ridicat dintre zecile de mii de participanți la demonstrațiile de atunci. S-a remarcat, cum altfel?, de la tribună, printr-o intervenție concisă împotriva Partidului Comunist din Uniunea Sovietică. „Mai răbdăm noi hidra asta cu 18 milioane de capete sau începem să tăiem cap cu cap?”, a întrebat Andrei

Țurcanu mulțimea la un miting. „Nu!”, i s-a răspuns atunci. Iar următorul pas a fost alegerea sa în conducerea patrioților de peste Prut, într-o ședință la Uniunea Scriitorilor. Din sala plină, fiecare a propus pe cine a vrut. Andrei Țurcanu i-a votat pe profesorul Moșanu. La rândul lui, a fost ales de un student. Apoi, din postura de fruntaș al Frontului Popular, a organizat multe dintre manifestațiile aproape dumini-cale din centrul Chișinăului. Ziua era la tribună, noaptea, în casele conspirative, cărând baloți cu fluturări împreună cu Nicolae Negru.

În scenă apare Snegur

I-a cunoscut îndeaproape pe nomenclaturistii moldoveni. A asistat astfel și la debutul lui Mircea Snegur în vâltoarea evenimentelor memorabile din anul 1989.

(Continuare în pag. a II-a)

Ospătarul militar al ofițerilor de elită ai lui Ghaddafi

Lilac Șerban face parte din vechea gardă a chelnerilor de la restaurantul Select din Iași. Astăzi este șef de sală. Pentru că a practicat încă de la început cu profesionalism această meserie, a făcut același lucru și în armată. Și-a prelungit vechimea, într-un fel. Și-a satisfăcut stagiul militar la Securitate, la Băneasa. Culmea poate părea faptul că a activat tot ca ospătar, îmbrăcat în civil chiar, cum e și normal, de altfel, în „civile”. Numai că la el nu era vorba atunci de civile, ci de o misiune ultrasecretă. Supraveghea ofițerii de elită ai liderului libian Ghaddafi sosiți la stagiul de pregătire anti-teroristă (de fapt, mai degrabă teroristă), la noi în țară. Unul dintre acești luptători de elită a ajuns acum în conducerea Libiei.

Prostituate de lux

Serban își aduce aminte și astăzi cu bucurie de momentele deosebite de atunci. Deservea o „celuță” de

agenți arabi instruiți de români și cazați la o vilă de pe lângă Grădina Zoologică din București și de a cărei administrare gastronomică, și nu numai, răspundea el. „Am făcut armata la Securitate și am lucrat la o vilă unde erau instruiți de Securitate agenții din Libia. Erau șase persoane care veneau și studiau cu instructorii români chestiuni de armată legate de securitate și misiuni speciale. Erau străini, oameni de încredere ai lui Ghaddafi. Vila era în București, lângă Grădina Zoologică, iar eu îi serveam pe toți care veneau acolo. Eram militar, dar permanent mă aflam îmbrăcat în civil. Era o curte mare și pădurea aproape. Le dădeam micul dejun, prânzul și cina.” Pe lângă îndatoririle legate de profesia sa de om de restaurant, Șerban spune că tot el era cel care dădea drumul la apa caldă.

(Continuare în pag. a II-a)

Cărticica omului nou

În prag de noiembrie, cei mai buni fii ai țării se pregăteau de Marea Sărbătoare. Membrii de partid erau „cei mai buni dintre cei buni”, „detasamentul înaintat”, „avangarda societății”, iar Congresul, „cel mai mare eveniment din viața de partid”. Organizațiile din țară îi alegeau pe cei mai destoinici, pe cei mai merituoși, îndreptățiți să participe la cel de-al XIV-lea Congres al PCR.

Elitei elitelor, compusă din activiștii de partid de rang mai mare sau mai mic, i s-a spus, după numele rușesc, „nomenclatură”. După 1989 s-a vorbit mult despre drepturile și privilegiile deținătorilor „puterii”: locuiau în case de protocol apărținând gospodăriei de partid, făceau cumpărături din magazine speciale, dețineau întăietate în toate cele. Ca în toate timpurile și sub toate regimurile, „contractul” simbolic semnat la investirea într-o funcție de cei desemnați să exercite puterea conținea nu numai drepturi, ci și obligații. Îndatoriri politice și profesionale, s-a spus. Dar „bunul comunist” era obligat și la un anumit tip de conduită, nu doar în societate, ci și în planul relațiilor personale și familiale. „Codul eticii și echității socialiste”, o cărticică de numai 30 de file, format mic, conținea între coperte normele după care trebuia să-și mo-

deleze comportamentul în societate și în familie oricui membru de partid. Traducând jargonul documentelor de partid în limbaj curent, din cele 33 de puncte ale Codului reiese ce trebuia să facă și ce nu comunistul-membru de partid: să nu fure, să nu fie îngâmfat, să nu profite de funcție, să nu se ducă la biserică, să nu aibă amantă, să se preocupe de educația odraslei și câte altele.

Codul eticii a fost adoptat în 1974, la Congresul al XI-lea, și a fost inclus în programul partidului, de faurire a societății multilaterale dezvoltate. S-a vrut un instrument de a controla individual și prin el, societatea. Intenții similare existaseră și în Uniunea Sovietică, și în China maoistă. Oriunde s-ar fi localizat el, pe hartă, statul muncitorilor și țăranilor și-a propus să intervină în viața de familie a cetățenilor. „Partidul are dreptul să-și arunce privirea în familia fiecăruia dintre noi și să-i promoveze în ea linia”, spunea Lunacevski, comisarul instrucțiunii publice la începutul deceniului al treilea.

Primii revoluționari de profesie au avut o relație sinuoasă cu morală. Lenin decrease ca e moral tot ce supără cauza. Idei noi au apărut și în privința familiei.

(Continuare în pag. a II-a)

Securitatea, fabrica de bani a lui Ceaușescu

Este un truism a afirma importanța de excepție a resurselor financiare și economice pentru nucleul politic ce preia puterea într-un sistem destabilizat de forțe care nu pot fi 100% controlate de acesta. În istorie abundă exemplele în care aceste nuclee, fie ele grupări ideologice, forțe militare puciste sau simple forțe insurgente au ieșit victorioase sau, dimpotrivă, au eșuat tocmai dispunând din abundență sau dimpotrivă fiind într-o totală penurie de asemenea mijloace. Ca atare, nici România în decembrie 1989 și mai ales în perioada imediată nu a putut face excepție.

Preambul

Recursul la istorie relevă experiența și practica împăraților imperiului roman, când aceștia preluau puterea în circumstanțe nu tocmai „normale” ca primele acte de decizie politică luate să se identifice cu „căstigarea bunăvoinei maselor” prin accentuarea uneori la modul excesiv a celebrei formule „pane et circensis” (adică „pâine și circ”). Ceea ce nu înseamnă chiar întotdeauna pâinea și circul la modul ad literam.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

30 octombrie (Luni)
Soarele a răsărit la 6:50, a apus la 17:08
Luna a răsărit la 7:46, a apus la 17:02
Sărbătoare creștină: Sf. Mc. Zenovie, Ep., și Zenovia, sora sa; Sf. Ap. Cleopa

S-a întâmplat la

30 octombrie 1989

● La Puerto-Ordoz (Venezuela) s-a desfășurat prima ediție a Târgului Internațional Guayana '89, în cadrul căruia firme venezuelene și din numeroase țări ale lumii prezentau o gamă variată de produse ale industriei constructoare de mașini, echipamente industriale, electrice, electronice, medicale, mașini agricole etc. România a fost prezentă cu un stand de mașini-unelte. Cu prilejul inaugurării târgului, standul românesc a fost vizitat de Leopoldi Sucre Figarella, ministru de stat, care a apreciat produsele românești.

Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

30 OCTOMBRIE

Am intrat pe ultima „turnanată”, adică mai am vreo 400 m de filmat și sper ca săptămâna asta să termin. Săptămâna trecută m-am simțit deja obosit (în principal din cauza vesnicilor mele probleme cu somnul) și, deci, mai sleit. Din cauza asta nu pot să-mi dau bine seama ce-a ieșit, mai ales că n-am avut de filmat secvențe grele, poate cele mai grele (restaurantul, cantina, soseaua la final) și, deci, trebuie să strâng din dinți, pentru ca oboseala să nu-mi joace feste.

Alexandru Tatos, Pagini de jurnal. Ediție alcătuită de Liana Molnar-Tatos, București, Editura Albatros, 1994, p. 542

Am zărit dimineață, în drum spre Casa Scintei, un autobuz. Venea pe Strada Turda, aștepta la semafor să intre-n intersecția 1 Mai-Miciurin. Ducea câteva zeci de militieni echipați pentru lupte împotriva demonstrațiilor. Câști cu măști, scuturi înalte de plexiglas, bastoane lungi. Mergeau probabil spre Băneasa să se antreneze. Dacă previziunile mele se vor adevăra, vor avea mult de lucru în curând. Regimul știe și se pregătește. (...)

Stelian Tănase, Acasă se vorbește în șoaptă. Dosar & Jurnal din anii țării ai dictaturii, Compania, 2002, p. 162-166

Este 30 octombrie, o zi luminată de oaspeții mei. Poeta Eva Ström face un interviu cu mine pentru postul Radio Suedez, o oră întreagă, în care va vorbi și Brigitta (Trotzig) despre cărțile mele. Eva a venit cu soțul ei, Helge, care e medic, și cu fiica lor, Karin, care mă îmbrățișează spunându-mi că miros frumos.

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Eleni Ceaușescu

Luni, 30 octombrie 1989, programul la Cabinetul 2 a început la ora 9:05 și s-a încheiat la ora 20:20.

Primul chemat a fost Ion Dincă, prim-viceprim-ministru al Guvernului din anul 1980, și component al Secretariatului CC, apoi al CPEx din 1971. Porcetul de subalterni, te leagă”, din cauza amenințărilor cu închisoarea pentru neîmplinirea „angajamentelor”, Dincă a fost, probabil, cel mai prețuit „vătăf” al Ceaușescilor. Mereu în căutare de „revoluționari” care să stimuleze „conștiința socialistă” a celorlalți. Tovarășii au apreciat talentul de „organizator” al strungarului dâmbovităean, șlefuit de polițrucii școilor militare. După ce urcase până la rangul de general-maior pe baza meritelor probate în verificările de partid din armată, tribunalele militare și propaganda din căzărni, Dincă fusese trecut, din 1973, în „civile”. Prim-secretar la județeană de partid Argeș și primar al Capitalei trecuse cu brio examenul de „bun gospodar”. Astfel că din 1979 patrona comisii și comitete de stat de rang național, fiind soluția finală a Ceaușescilor pentru sectoarele cu „greutăți”.

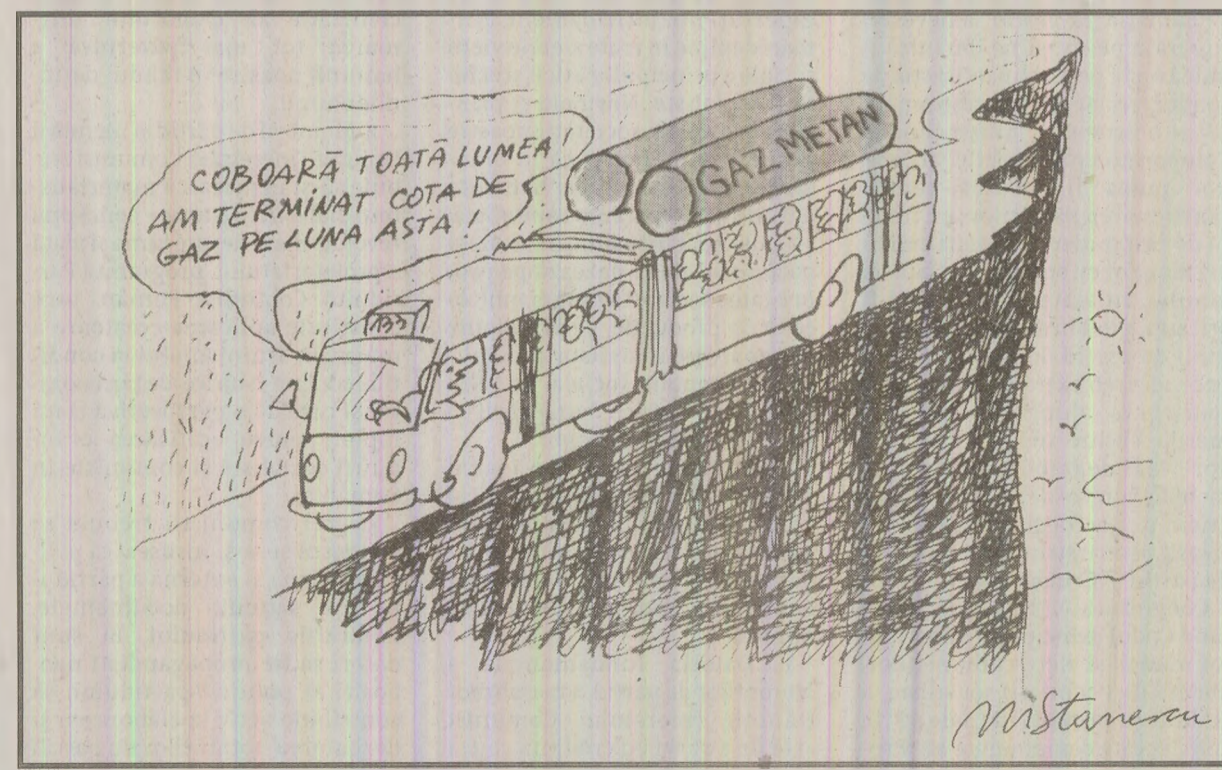
Cum „autoaprovizionarea populației” era „grija de stat” a lui Ceaușescu în toamna lui '89, la Dincă puteau apela și după impresiile vizitei la Brăila.

După Dincă a fost chemat Constantin Olteanu. Secretarul CC cu propaganda intrase deja în pâinea de secretar al CC cu probleme internaționale. Oficial însă, abia peste două săptămâni urma a fi „ales” în Congres. Nicolae Constantin și Constantin Radu au fost chemați împreună (orele 9:31-9:34) la Elena Ceaușescu.

La ora 10:00 a început prima ședință de lucru, la săliță, prezidată de Nicolae Ceaușescu pe tema aceleiași comisii de propuneri a Congresului al XIV-lea. În total trei ședințe, similare consenmate, doar în aceea zi (orele 10:00-11:40; 12:00-12:40 și 18:00-20:00).

Între ele, șeful de cabinet al Eleni Ceaușescu a înregistrat alți vizitatori: Constantin Radu - de patru ori în acea după-amiază; Nicolae Constantin (de două ori); Vasile Bărbulescu (între orele 15:55-16:25) și Silviu Curticeanu (orele 17:30-17:45).

Lavinia BETEA

OSPĂȚARUL MILITAR AL OFITERILOR DE ELITĂ AI LUI GHADDAFI

Chelnerul militar Șerban Liliac, împreună cu colegii săi, la servit și supravegheat timp de mai multe luni pe ofițerii de elită ai lui Ghaddafi, veniți în România la stagiile de pregătire antiteroristă. FOTO: Arhivă personală Șerban Liliac

(Urmare din pag. 1)

„Măncarea venea făcută, numai micul dejun îl pregăteam eu. Ouă – ochiuri, omletă, unt, pastramă. Străinii erau de culoare, veneau și făceau cursuri în țara noastră, dar nu puteam să-i întreb prea multe. Soseau la ei câte cinci-șase profesori pe zi și-i școleau, într-o sufragerie mare. Eu aveam camera mea, mare, răspundeam la telefon. Pe la 11:00 cereau ceai, cafea. Unul dintre ei era colonel, toți erau građați. Eu eram civil, cum am spus. Și ei erau îmbrăcați în civil, pentru că nu trebuia nimeni să știe ce se întâmplă. Am stat acolo nouă luni în timpul cât am făcut arma-ta, adică aproape toată perioada stagiului militar. Aveam avantajul că puteam să beau nelimitat Pepsi, whisky, dar eu nu consum băuturi alcoolice. Poate de aceea am fost și cel mai longeviv ospătar de acolo. Am fost un moldovean cum mite aproape pe toată perioada armatei. Ei stăteau câte trei luni, de aceea am prins trei serii. Când plecau făceau cadouri, voiau să mă cheme la ei, dar nu aveam voie să spun că sunt militar. Ei aveau valută, mă întrebau dacă n-am să schimb, cum să schimb? Am făcut o singură dată o greșeală – n-am spus colonelului că într-o seară s-au adus niște gagic, deși n-aveam voie. Erau criminale, prostituate de lux, ei erau urâți, ele așa frumoase, imi venea să-i împing, să-i bat. Le-am spus să nu mai aducă, să nu-mi facă probleme. N-a aflat

nimeni, că nu existau camere de luat vederi. Erau beți. Vorbeam cu ei în engleză, pentru că rupeam bineșir în această limbă. Ei vorbeau o engleză mai de baltă. Erau și la 40 și ceva de ani, aveau un șef al lor, cred că l-am văzut la TV, acum este prin conducere, aveau atelier de fotografii, învățau să facă și fotografii”, povestește Liliac Șerban. Chelnerul ieșean este foarte sigur pe declarația sa. Unul dintre cei pe care i-a servit el atunci este astăzi mâna dreaptă a lui Muammar al Ghaddafi. A subliniat în câteva rânduri că pe acesta l-a văzut la televizor.

Nouă luni a băut Pepsi

Vila unde se petreceau cele povestite era una elegantă, alimentată cu gaz metan. Șerban a auzit chiar că la un moment dat a vrut să o cumpere Țiriac. „Eu stăteam în camera de la intrare, față în față cu bucătăria, aveam canapea elegantă, telefon, trebuia să răspund tot timpul. Ei aveau sus cinci camere, se trezeau și aprindeau focul ca să ajute și ca să fie apă caldă dimineața, că era cu boiler. Mă trezeam eu la 5:00, era unul mai în vârstă care zicea să-i dau o gagică, de unde? N-aveam femei, nu le dădeam voie. Se mai duceau la corpurile diplomatice.” Ce făcea Liliac Șerban de mâncare? „Făceam niște consommouri, mâncare gătită multă, pui și vită, fără porc, erau însă mulți care nu mâncau acolo, ci se hrăneau în

oraș. De aceea multă mâncare rămânea. Nu era hrană separată. N-am băut apă nouă luni, numai Pepsi. A fost o experiență deosebită. Alți ospățari n-au stat acolo decât una-două săptămâni. Eu îmi imaginam cum ar fi fost să mă întorc la cazarmă, cu 10 boabe de fasole în farfurie. Aveau loc și serate, cu George Udilă, cu unul de la Ciocărlia, eu le dădeam băutura artiștilor de stăteau după aia cu mine și îmi cântau.”

Cum a ajuns ospătar al ofițerilor libieni

Povestea începutului ca ospătar în armată a lui Liliac Șerban e istorisită cu savoare chiar de el. „Am fost dus la Săftica, așa cum eram: tuns zero. Acolo, după două zile, mi-au zis «du-te și îmbracă-te», m-au băgat într-o dubiță, m-au plimbat două ore prin București. Apoi, am coborât într-o magazie uriașă și mi-s-a spus să aleg două costume, cămăși. Și mi-au spus: «De azi nu te mai îmbraci în soldat». Am ajuns apoi la Săftica, s-a deschis o poartă cu un vizor, acolo toți erau soldați în termen, dar în civil, doar eu eram tuns, ei toți cu plete, cu figuri, cu blugi, dar aveau treabă. Li foloseau ca să păzească obiectivul, era acolo un dormitor cu vreo 10 paturi. Când am intrat acolo, mi-a dat unul o palmă peste cap, m-a pus să mă îmbrac ca ospătar și m-a trimis undeva. Când colo, vreo 24 de negri în obiectivul ăla. Un chelner bucureștean m-a întrebat dacă am lucrat ca ospătar și

mi-a spus: «Hai la treabă!». Era nea Gigi bucătar, eu spălăm pe jos, făceam treabă, mi-a dat să mănânc plăcinte calde. Când a văzut că știu meserie, a dat telefon și a zis: «Asta-i omul care ne trebuie!». Era un colonel, Maioreșcu, era nume de cod, nu era numele lui adevărat, când venea altă grupă, spunea alt nume. Acolo am început, după prima seară au sosit musafiri, cu muzică, era unul de la Ciocărlia, cu vioara, era Maria Bararu, cu program. Am rămas acolo, după aia m-au promovat, au zis că să aibă omul lor. Când venea nea Gigi mă lauda, făceam tot ce trebuia, spălăm nu doar blide, ci și WC. Când am ajuns la vilă am zis că acolo rămân, că dacă nu greșesc n-au de ce să mă dea afară. Făceam orezul bob cu bob, așa ziceau că ce face nea Gigi nu-i bun, așa mâncău ei, nu pilaf cum făcea nea Gigi. După nouă luni n-aveam cu cine să mă înlocuiesc acolo, nouă luni n-am văzut casa. Când am venit acasă era totul schimbat, nu cunoșteam gara. Am adus cafea, că libienii mi-au făcut cadouri, blugi, o geacă, Tic-Tac, țigări Kent. Pe atunci era ceva de vis să ai așa ceva. Dar de acest lucru i-am spus colonelului. Arabii țineau la mine, toată ziua eram cu ei, le făceam toate mofiturile. Aveam mașină cu număr de corp diplomatic, când m-au vizitat mama și tata i-am dus prin București cu mașina aia de salutau toți când treceau.”

Notă: Seria povestirilor lui Șerban Liliac va continua.
Cristinel C. POPA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Celebra actriță Agneta Ekmaner a venit și ea, pentru că va citi din cărțile mele. Sunt întrebată despre România și părinții mei, despre debut, exil, scriitorii preferați, despre motivul pentru care scriu un jurnal atât de diferit de alte jurnale, care înregistrează numai evenimente, fără să lase poetul să intervină cu pasiunea lui creativ-fictivă. Apoi sunt întrebată de ce am scris că stau în sânel lui Spinoza și pe genunchii lui Epictet. Răspund la întrebare puțin stânjenită, pentru că a fost numai un fel de a mă exprima, venind dintr-o mobilitate sufletească, deoarece nu puteam să mărturisesc, nici măcar pentru mine, că port cărțile lui Spinoza în buzunarele de la piept și cărțile lui Epictet (în suedeză și în franceză) în buzunarele din dreptul genunchilor ale fustei mele lungi.

Despre dorința mea de a-mi integra și în corpul fizic o anumită înțelepciune care vine tocmai din spiritul acestor autori. Ce n-aș vrea să uit niciodată din Epictet este că singurul lucru care-mi aparține este buna folosire a gândurilor mele. Iar Spinoza: în primul rând, că totul în materie e însufletit și că praful care se așează în fiice zi pe fața mea mă ține foarte intim legată de Creatorul nostru mai mult decât orice altceva.

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Iasi, Polirom, 2002, p. 283

Mitoman, anunț că sunt chemat de urgență la București, îl las pe Tudosoiu să „facă” orele și stau acasă. Gazetele, cu articol în „Steaua”, vai ce greșeli de tipar, parcă a intrat un diavol și a încurcat itele. Un rând chiar se află în alt text, al altcuiva. Un rând de la început e pe la sfârșit, unele cuvinte lipsesc... Scribul provincial măzgălește

un articol despre Aurel Rău. Vreți versuri din „Steaua”? Na, poftim, madam, le oferim cu o mare plăcere: „Partidul e pieptul de stâncă/ e Munților Carpați/ E columna de idei și fapte/ A președintelui Nicolae Ceaușescu/ Partidul e cântecul femeii (!)/ Rotunjit a trăinicie de neama noului născut// Partidul e Mesterul Manole/ E anotimpul cel fertil/ Din istoria patriei”. (Elena Co-drescu). În RDG, cele mai mari mitinguri de 40 de ani incoace. Președintele Bush afirmă că zilele despotilor și ale dictaturii sunt numărate. Conferință în Costa Rica pentru democrație. Ortega, nicaraguanul, vine îmbrăcat milita-r, cuvântăzând aiureli și irtă lăucea. Au loc demonstrații și la Moscova, nu departe de sediul KGB se aprind lumânări întru pomenirea victimelor lui Stalin. Interviu bastonarzii.

Constantin Trandafir, 1989. Vedere din provincie. Jurnal, București, Editura Vestala, 2009, p. 207

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Curentul se realiza, prin urmare, peste plan, dar unde se scurgea acesta? Căci intreruperile de electricitate, o dată cu venirea frigului, erau tot mai dese.

Recuperare, reciclare, re folosire!

În domeniul modei nu se vorbea numai despre cele mai noi materiale și modele, ci și despre modalități de creare a unei garderobe noi prin refacerea unor haine ieșite din tendințe. Doamnele și domnișoarele erau sfătuite să nu arunce bluzele și rochiile care nu le mai plăceau, mai ales dacă acestea erau croite din țesături de fire naturale, și primeau câteva idei practice de reinnoire a garderobei. „Unei rochii ce a avut un rever cu guler închis fațeti-i următoarea modificare: decolțai-o ușor și lejer pe lângă gât, apoi adăugați-i un guler gen colereta din material asortat și plisat mărunt” – indicau redactorii revistei Femeia. O variantă pentru bluzele demodate, cu decolțeu în V, era atașarea unui volan „tăiat pe bie”. „Fixat în cusătura mănușii, acest volan lejer, inegal ca lungime, acoperă doar jumătate din celălalt umăr și este asortat culorii bluzei.”

Planuri mari în localități mici

Pentru ca oamenii din întreaga țară să nu rateze armonia „societății multilaterale dezvoltate”, în presa vremii apăreau reportaje despre „înflorirea” satelor și comunelor. Reporterul de la Flacăra declara fără sfială că „a luat contact nemijlocit cu pulsul actual al trecerii comunei Cotești prin timpul incandescent al patriei socialiste”. Cine dorea să-i fie alături avea la dispoziție „o bogată paletă de piese și documente integrate armonios în colecția muzicăistică, altfel spus un veritabil muzeu de suflet, aparținând și emancipare”. În dialogul („despre prezentul și viitorul comunei”) cu primarul Petrică Spațu, excelențele podgorii de vin apar eclipseate de producția industrială a comunei. La sfârșitul următorului cincinal aceasta urma să fie mai mare cu aproape 20 milioane de lei. Se anunțau ritmuri mari în industria mică și prestări de servicii, prin noile unități ce aveau să fie date în folosință: croitorie, patiserie, cizmărie,

depanare electro-casnică, unitate de prepararea sucurilor naturale.

Bucuri și pentru „forța de muncă” – 30 de apartamente de la IAS și sute de case „indeobște noi sau supuse modernizării” se înălțaseră în comună.

Meritele gânditorului

Din ianuarie 1990, România avea să își reia, pentru a treia oară, locul la masa de dezbateri a Consiliului de Securitate al ONU. Țara urma să ocupe „fotoliul de membru nepermanent al importanțului loc de dezbateri și decizii al organizației mondiale” pe temeiul unei îndelungate, laborioase și susținute activități anterioare. Meritele aparțineau, în fapt, lui Ceaușescu. „Numele României este scris pe atâtea acte, pe atât de multe documente intrate în bibliotecile lui pentru a lumina, la flacăra timpului, o nedezmințită atitudine constructivă, o înțelepciune de a te concentra pe ce ai de făcut la tine acasă și de a te gândi la ce poți face pentru mai binele omenirii”, deoarece „primul fiu al țării” era... „gânditor genial”!

Sfaturi sănătoase și eroi de desen animat

Revista Sănătatea a lansat suplimentul Sănătatea copiilor, destinat elevilor școlilor generale. Publicația cuprindea cuvinte încrucișate, povestiri, caricaturi, glume, epigrame, versuri umoristice și cunoștințe despre corpul omului, prezentate de scriitori, caricaturiști, enigmatiști și umoriști colaboratori. Aici, cei mici se puteau delecta chiar și cu imagini ale multor adorabil eroi de desen animat pe care apucau să-i vadă preț de doar câteva minute la tv la sfârșit de săptămână: Pantera Roz, Pluto, Chip și Dale, Piggy etc.

Cei care dezleagă curăreurile din Sănătatea copiilor puteau să trimită soluția pe adresa redacției (pană la data de 15 decembrie 1989, termen prelungit la cererea cititorilor), înscriindu-se astfel în „cursa” pentru unul din următoarele premii: 10 ceasuri de mână „marca OREX” și 10 abonamente gratuite la revista Sănătatea pe anul 1990.

Adela Cristina TEODORESCU

Energeticienii hidrocentralei Porțile de Fier se numărau printre fruntașii „intrecerii socialiste” FOTO: Vasile Moldovan/AGERPRES

Cărticica omului nou

(Urmare din pag. 1)

Considerată în primii ani după lovitură de stat bolșevică „rămășiță burgheză”, a fost combătută ca atare. Existența aventuroasă pusă în slujba cauzei și-a pus la rândul ei amprenta pe viața privată a „părinților fondatori”. Notorie a fost în epoca relația extraconjugală dintre Lenin și Inessa Armand, cunoscută și de Nadejda Krupskaja, soția legitimă. Stalin a fost departe de prototipul soțului și tatălui model. Însă din mîntea rusului de rând, crescut cu frica lui Dumnezeu, greu se puteau scoate valorile familiei tradiționale. Iar regimurile totalitare au promovat politici pronataliste. În Rusia lui Stalin, ca și în Germania nazistă, familia trebuia să dea patriei cât mai mulți „oameni noi”. În 1936 s-au interzis avorturile și s-a descurajat divorțul. Uriașa problemă demografică a Chinei a ridicat probleme lui Mao și a impus modificări legislative menite să țină sub control căsătoriile, divorțul, sexualitatea și reproducerea. Deviza „o familie, un copil” a dominat societatea chineză mai multe decenii.

De unde se va fi inspirat Ceaușescu în provincia controlului vieții de familie nu se poate spune cu precizie. Bunăoară, decizia din 1966 de a interzice avorturile nu se știe cum i-a încolțit în minte. Apropiată au povestit că i-a che-

membrilor de partid. În realitate, arma eticii și echității funcționa mai cu seamă împotriva celor cu funcții de conducere, decât a membrilor de rând. Încălcare a normelor cuprinse în Cod se putea constitui în pretext pentru destituirea și retrogradări. Sau nu. Venericai Pătru, prim-secretar la Vâlcea, i-s-a reposedat în iunie 1989 că s-a lăcomit la o locuință peste standard și că n-a fost modestă, așa cum cerea etica socialistă. Reclamația „la partid” a nevestei supărate pe soț și pe ibovnică îi putea costa pe reclamant funcția de conducere, iar pe „tovarășii aman-tă” – o strașnică muștruliuială. Comportamentul „neetic” al copiilor putea fi invocat pentru sancționarea părinților „cu funcții de răspundere”. Aceștia trăiau permanent cu spaima că viața de familie, cu toate-ale ei, putea fi oricând „pusă în discuția” comitetului de partid. Iar tovarășii din Cece, că vreo extravagantă a con-soartei va ajunge la urechile mereu ciulite ale „cabinetului doi”. Mai degrabă decât instrument de control a societății, Codul Eticii și Echității a fost bicul folosit pentru strunirea „activului de partid”. (Cristina Dia)

Congresul al XI-lea al PCR, adoptând Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste, a stabilit ca prevederile sale să fie considerate componente ale Pro-

gramului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Organizând și conducând marea operă istorică de făurire a socialismului și comunismului pe pământul României, Partidul Comunist Român acordă o atenție primordială făuririi unui om nou, cu o conștiință înaltă și înalte trăsături morale, promovării unor raporturi noi între oameni, afirmări depline în toate sferile vieții sociale a principilor eticii și echității socialiste. Normele și principiile etice ale societății noastre pornesc de la faptul că în orânduirea socialistă a fost lichidată definitiv exploatarea capitalistă, s-a pus capăt inegalității sociale și naționale, ele se bazează pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, pe principiile de repartiție socialistă, pe egalitate și dreptate socială, pe țelul comun al făuririi bunăstării și fericirii întregului popor. Aceste înalte norme și principii trebuie să devină codul muncii și vieții, îndrumar de conduită în societate al comunistilor, al tineretului revoluționar, al tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

1. Datoria fundamentală a membrilor de partid, a membrilor Uniunii Tineretului Comunist este de a servi cu credință cauza

partidului și poporului, de a pune tot ce au mai bun, întreaga lor energie, capacitate de muncă și pricepere în slujba înfăptuirii Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Fiecare comunist trebuie să pună mai presus de orice înflorirea materială și spirituală a patriei socialiste, creșterea continuă a gradului de bunăstare și civilizație ale poporului, afirmarea tot mai puternică a națiunii noastre în rândul națiunilor lumii.

2. Membrii de partid și membrii Uniunii Tineretului Comunist trebuie să-și însușească materialismul dialectic și istoric – concepția revoluționară despre lume și viață a proletariatului, programul Partidului Comunist Român, care constituie aplicarea creatoare a marxism-leninismului la condițiile concret-istorice ale țării noastre și care dă o perspectivă clară luptei pentru edificarea orânduirii socialiste și comuniste în România.

3. Toți comunistii trebuie să cunoască și să-și însușească politica internă și externă a partidului și satului, documentele, hotărârile partidului. Ei sunt datori să fie propagandiști neobosiți ai politicii partidului, să contribuie activ la elaborarea și dezbateră hotărârilor de partid și de stat, să lupte cu fermitate și spirit de abnegație pentru traduceră lor în viață.

4. Fiecare comunist este obligat să îndeplinească fără șovăială însărcinările date de partid, să se achite cu înalt spirit de răspundere de toate îndatoririle ce-i revin în funcția ce o îndeplinește, la locul său de muncă, în întreaga sa activitate.

Comunistul trebuie să respecte cu strictețe disciplina de partid – care este aceeași pentru toți membrii partidului, indiferent de poziția pe care o au în societate, de funcțiile și atribuțiile încredințate de partid și de stat. Toți comunistii trebuie să respecte întocmai normele și regulile muncii de partid, principiile democrației interne și ale conducerii colective – care prevăd districțiunea problemelor în cadrul organizat și, totodată, asumarea răspunderii nemijlocite pentru ducerea la îndeplinire a măsurilor adoptate.

5. Constituie o îndatorire sacră, de prim-ordin, a fiecărui comunist, de a apăra ca lumina ochilor unitatea de monolit a partidului – chezașia îndeplinirii cu succes a menirii istorice a partidului de conducător al națiunii noastre pe calea socialismului și comunismului.

6. Toți comunistii sunt datori să militeze pentru întărirea continuă a legăturii partidului cu

masele, pentru rezolvarea justă a propunerilor și cerințelor oamenilor muncii, pentru unirea eforturilor tuturor celor ce muncesc la lupta pentru înfăptuirea Programului partidului.

7. Membrii partidului, membrii Uniunii Tineretului Comunist, toți oamenii muncii trebuie să manifeste cea mai mare grijă și răspundere pentru dezvoltarea continuă și apărarea proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, a avuției noastre naționale – baza ridicării bunăstării întregului popor. Ei trebuie să acționeze pentru gospodărirea cât mai eficientă a mijloacelor și resurselor societății, să lupte împotriva risipei de orice fel, a neglijenței în păstrarea și administrarea bunurilor publice, a tuturor manifestărilor de irosire a avutului obștesc.

8. Membrii de partid, membrii Uniunii Tineretului Comunist, toți oamenii muncii au obligația patriotică de a lupta cu toată hotărârea împotriva furtului din avutul obștesc. A delapidării din proprietatea socialistă, a oricăror sustrageri de bunuri din avuția națională – acte profund antisociale care lovesc în interesele poporului, ale fiecărui cetățean. Ei trebuie să contribuie la formarea în fiecare unitate, la fiecare loc de muncă a unei puternice și intranzigente opinii de masă împotriva unor asemenea manifestări.

SECURITATEA, FABRICA DE BANI A LUI CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

Cetățenii României își mai amintesc și azi cu nostalgie de „secol bunătății”, este adevărat temporar, ce a urmat lui decembrie 1989 și când nucleul conducător al FSN a folosit aceeași practică de sorginte antică.

Evident, resursele celei dintâi categorii aveau să se epuizeze cu mult mai repede decât cea de-a doua. Cum în lumea prozică a finanțelor nu există „minuni”, rămâne ca misterul să fie clarificat în toate componentele sale, azi încă nebulos, de cercetătorii istorici aparținând viitorului. Până atunci însă, cred că merită să reflectăm asupra unora dintre aspectele cele mai „sensibile” ale activităților financiare speciale desfășurate de regimul lui Nicolae Ceaușescu și ale căror structuri operative au fost moștenite sub formă intactă de noii guvernanți ai României postdecembriste. Nu în ultimul rând, aceiași potențiali cercetători vor putea să-și aducă contribuția la identificarea integrală a mecanismului financiar care a stat la baza creării bazei economice inițiale a noii clase capitaliste românești. Până atunci, supun atenției opiniei publice unele aspecte ale „moștenirii financiare” neașteptate lăsate noilor guvernanți de Nicolae Ceaușescu în decembrie 1989.

Data fiind complexitatea, ca și specificul deosebit al activităților valutare speciale (a se citi, pentru majoritatea situațiilor, ilegale prin raportarea la cadrul juridic autohton sau internațional) sub aspect analitic se impune abordarea problemei din două unghiuri de vedere: (I) tehnico-operational și (II) politic, îndeosebi prin implicatiile politico-economice și politico-diplomatice internaționale.

Model KGB

Operațiunile valutare speciale, cunoscute sub acronimul AVS, nu au apărut o dată cu venirea lui Nicolae Ceaușescu la putere în anul 1965. Ele s-au stăpânit de la predecesorul său, Gheorghe Gheorghiu-Dej, și s-au organizat și desfășurat îndeosebi după modelul activităților serviciului de informații extern sovietic, componentă a KGB, ca și a celor din cadrul Secției Administrative a CC al PCUS (cunoscute la noi sub denumirea de Gospodărie de partid

În timpul regimului Ceaușescu se organizase, în cadrul Departamentului Securității Statului, un serviciu cuasiindependent, care se ocupa de operațiunile valutare speciale cu exteriorul FOTO: Arhivele Naționale

la CC al PCR). În timpul regimului lui Nicolae Ceaușescu, această categorie de activități avea să fie însă diversificată și perfecționată permanent pornind de la experiența sovietică prin asimilarea de forme și mijloace utilizate (chiar dacă în alte scopuri) de cele mai importante servicii de informații occidentale și nu în ultimă instanță de organizațiile oculte sau criminale de tip mafiot. „Meritul” lui Nicolae Ceaușescu, dacă se poate spune așa, a fost acela de a cere colaboratorilor săi foarte apropiați, implicați în astfel de activități, să escaladeze la un nivel fără precedent, ținând seama de proporțiile României, al acestui gen de operațiuni și de a le îmbunătăți continuu, „performanța” prin însușirea oricăror noutăți în acest domeniu. Din punct de vedere al com-

petențelor și spațiilor geografice de acțiune, Nicolae Ceaușescu a dispus ca toate operațiunile comerciale speciale efectuate cu țările socialiste și comuniste din lume să se afle în răspunderea Gospodăriei de partid, respectiv a Secției administrative de resort, integrată în structura Secretariatului CC al PCR; șeful acesteia, direct răspunzător în fața lui Nicolae Ceaușescu, ocupa funcția de secretar al CC al PCR. Detaliile revelatoare cu privire la implicarea structurilor de partid în operațiunile valutare speciale vor fi prezentate în partea a doua a acestei analize.

Structuri

Pentru operațiunile valutare speciale cu restul mapamondului, competențele organizatorice și respon-

sabilitățile au fost date serviciului de informații externe DIE/CIE. Serviciul s-a bucurat de o cuasiindependență de mișcare și acțiune în cadrul Departamentului Securității Statului, ca de altfel în cadrul întregului aparat instituțional de stat. Pentru organizarea și finalizarea operațiunilor valutare speciale a fost creată o structură organizatorică specială în cadrul DIE/CIE, cu regim de serviciu independent. Numărul ofițerilor care și-au desfășurat activitatea în cadrul acestui compartiment sau serviciu independent, identificat cu acronimul AVS (acțiuni valutare speciale), a fost întotdeauna relativ redus (maximum 20 de persoane, dar cel mai adesea până la 15). Începând cu anul 1982, el poate fi identificat în organigrama serviciului de informații

externe ca UM 0107/AVS. Rolul ofițerilor respectivi a fost acela de a acționa ca organizatori și mai ales în calitate de coordonatori ai unei vaste categorii de operațiuni valutare speciale. Aceștia aveau totodată prerogative extrem de largi via celorlalte unități operative în cooptarea și implicarea persoanelor civile sau militare pe teritoriul și în afara României, inclusiv prin utilizarea potențialului rețelei informative externe, totul fiind subscris procesului de finalizare în bune condițiuni a operațiunilor vizate. Cele mai importante asemenea operațiuni erau aprobate sau revizuite de însuși Nicolae Ceaușescu și apoi date spre executare în supravegherea directă a șefului DSS, Tudor Postelnicu, și respectiv a șefului de informații externe DIE/CIE.

Ordinul 00320

Sub aspect normativ, tipul și cadrul de desfășurare a operațiunilor valutare speciale au fost precizate în mod riguros în cadrul ordinului 00320 revizuit și aprobat personal de șeful statului român. Conform sistemului care reglementa gradul de secretizare a documentelor, ordinul 00320 se înscria în categoria de secretizare maximă sub denumirea de „Secret de importanță deosebită” (celelalte categorii fiind de „secret” cu un singur zero și „strict secret”, marcat cu două zerouri). Accesul la parcurgerea integrală a acestui ordin era limitat la un număr extrem de mic de ofițeri aflați în poziții de comandă, restul luând la cunoștință în mod verbal, interzicându-se luarea de notițe, în părțile care îi priveau. M-am numărat printre cei care au consultat varianta integrală a ordinului. Cu titlu ilustrativ și pentru informarea opiniei publice, consider că este util și interesant, inclusiv pentru înțelegerea a ceea ce s-a întâmplat după decembrie 1989, menționarea următoarelor categorii de operațiuni:

– Obținerea de comisioane confidențiale cu prilejul negocierii contractelor comerciale oficiale de import-export în țară și străinătate; de regulă, aceste comisioane erau asigurate prin protocoale confidențiale separate de contractele propriu-zise. În foarte multe situații, pentru a nu se crea confuzii la nivelul partenerului străin, depunerea comisiei se efectua având ca destinatar nominal întreprinderea de comerț exterior care derula contractul, dar, atenție, în unul din cele cinci conturi speciale la BRCE aflate sub controlul UM 0107/AVS. Trei dintre aceste conturi erau destinate operațiunilor valutare speciale derulate pe valută forte, iar celelalte două erau destinate operațiunilor derulate pe valutele neconvertibile. Acordându-se prioritate numărului contului, și nu numelui destinatarului (respectiv întreprinderea de comerț exterior), în cele cinci conturi se regăseau, de fapt, cuasitotalitatea întreprinderilor de comerț exterior. Întrucât, în conformitate cu practica obișnuită, fiecare întreprindere avea sub numele ei, de regulă, un cont și un funcționar de bancă ce îl gestiona; în cazul operațiunilor valutare speciale,

rolul președintelui BRCE (sau al vicepreședintelui desemnat în cazul absenței celui dintâi) și al șefului Biroului secret din BRCE, subordonat direct UM 107/AVS, era de a colecta banii așteptați, indiferent de destinatarul scriptic nominal.

Încurcături

Pentru a se evita confuziile, UM 0107/AVS avea sarcina de a anunța în prealabil Biroului secret din cadrul BRCE data și suma care urmau a fi transferate în conturile speciale și sub ce nume paravan al întreprinderii de comerț exterior. În pofida acestor reguli, nu puține au fost totuși situațiile în care plătoritorii comisioanelor confidențiale nu sesizau necesitatea de a „sparge” plata contractelor în conturi diferite, cu atât mai mult cu cât nominal era vorba despre aceeași întreprindere de comerț exterior și respectiv despre aceeași bancă comercială, respectiv BRCE. În astfel de situații, contul oficial al întreprinderii de comerț exterior se „încărca” cu sume „surpriză”, necoperite de contractele oficiale. Corecțiile de acest gen, în fapt deconspirarea operațiunii valutare speciale respective, nu se puteau efectua decât cu acordul directorului întreprinderii de comerț exterior (de unde și necesitatea ca acesta să fie sub controlul absolut al CIE) și cu acordul conducerii BRCE, care dădea curs acestui „transfer intern” pe motive justificative uneori dintre cele mai bizare.

Secret știut de tot satul

Tipul de operațiuni din categoria comisioanelor confidențiale comerciale a luat la un moment dat o asemenea amploare în ultimii ani ai regimului Ceaușescu încât, datorită deconspirărilor inevitabile, au ajuns la cunoștința majorității lucrătorilor din întreprinderile de comerț exterior. Sub aspect contrainformativ, situația era oarecum sub control, întrucât toți acești lucrători erau deja recrutați de Direcția de contraspionaj economic (UM 0650), de serviciul de informații externe (CIE) sau Departamentul de Informații al Armatei (DIA), în virtutea faptului că ei efectuau curent călătorii profesionale în străinătate.

Liviu Turcu

ROMÂNII DE PESTE PRUT

În Basarabia, miracolul anului 1989 a fost poporul

(Urmare din pag. 1)

„Prim-secretar era Simion Grossu, își aminteste profesorul Turcanu. Ne-am întâlnit de câteva ori în cadrul sedințelor comune dintre Frontul Popular și conducerea republicii. O dată chiar ne-a spus, la o intrunire la care mai erau Gutu și alții, dar lipseau rusii: «Suntem între ai noștri, haideți să ne înțelegem». Atunci, de vreo patru-cinci ori s-a referit la rusofonii numindu-i rusofobi. Asta era nivelul lui... Marele lui păcat era însă altul. Era fricos și laș peste măsură. Mai era și V. Pșenicișnikov, secretarul 2 al Comitetului Central, care era omul sovieticilor. Aștia, în general, erau trimiși de la Moscova. Se spunea că erau omul cu pistolul. În acea perioadă a apărut în arenă și Mircea Snegur. Se făceau niște mitinguri la Teatrul Verde. Discuțiile erau în toi, iar la un miting a venit și el. Se discutau problemele limbii. Printre participanți era și generalul Ion Coștaș, pe care l-am întrebât dacă el cunoaște pe cineva de încredere printre liderii de partid. El mi-a zis: «Da, este Mircea Snegur.» Eu am condus mitingul. Lângă mine erau Mircea Snegur și A. Mocanu, despre care știam că e împotriva limbii. Despre Snegur nu știam nimic. L-am împins să vorbească primul pe Mocanu, fără să spun ceva. Lumea era tare înfierbântată. Au început să strige toți: «Jos Mocanu!» M-am apropiat de Snegur și i-am zis: «Spuneți așa. În primul rând îi salutați ceremonios. Bună ziua, vă salut! După asta spuneți că problema limbii este o problemă pentru noi toți, pentru Moldova, dar este o problemă științifică, aceasta trebuind să fie rezolvată de Academie, de savanți.» Și a ieșit și a zis așa. Au pornit toți atunci: «Mircea Snegur și poporul!»... Întâmplarea este confirmată și de cel care a devenit ulterior președintele Republicii Moldova. În volumul memorialistic „Labirintul destinului”, Mircea Snegur îi atribuie lui Andrei Turcanu și alte merite. Printre altele, criticul literar l-a convins să apeleze la un consilier pentru redactarea discursurilor.

Bătălia pentru piața centrală

Devenise o tradiție ca mitingurile românilor să se desfășoare în Piața Biruinței, rebotezată din 27 august 1989 Piața Marii Adunări Naționale. Și acest drept l-au cucerit prin „luptă” frontişti. Iar adversarii au fost, ca de atâtea ori în acele vremuri, activiștii de la Interfront, grupare politică de opoziție față de reformele în favoarea limbii și alfabetului. „A vrut și Interfrontul să organizeze demonstrații în piața unde ne strângeam noi, spune Turcanu. Au fost discuții la noi în comitet dacă să îi lăsăm sau nu. Mihai Ghimpu a propus să procedăm democratic, ca balticii, și să îi lăsăm, dar să ne arătăm disprețul față de ei și să ne întorcem cu spatele. Eu, mai radical, am zis nu. Pentru că rușii noștri nu erau ca rușii balticilor, și nici noi moldovenii ca letonii și ceilalți. Băieții au cumpărat tot ce era necesar să facă zgomot: tobe, fluiera. Am gândit că vor veni și, ca să nu existe băi de sânge, eu am spus să ne organizăm în piață. Am dat ordin să se facă un cerc, să se lege de mâini. S-au format cinci cercuri. S-a creat o fortăreață închisă în mijlocul pieței. Veneau și cei de la Interfront, parcă îi văd, cu niște steaguri cu bete lungi, dormici de confruntare. Aici s-au lovit de cercurile noastre. S-au oprit. Când au încercat liderii lor să cuvânteze, ai noștri au început să sune din fluiera și să bată din tobe. Nu se auzea nimic, deși aveau portavoce. Până la urmă au închis mitingul și au plecat acasă. Au continuat să demonstreze undeva la marginea orașului, pe Stadionul Dinamo care aparține Ministerului de Interne. Acolo au rămas.”

O provocare eșuată

Andrei Turcanu își aminteste și de provocările Kremlinului. Nu de puține ori, discursul președintelui Gorbaciov, favorabil reformelor, era înlocuit de ordinele dure ale comandanților sovietici, de zgomotele șenilelor și de zăngănitul Kalasnikovelor.

Florin MIHAI

ARTICOLUL ZILEI

Împotriva poluării fonice

Se știe că în industria textilă (unde proporția femeilor variază între 60% și 80%) poluarea sonoră, adică zgomotul mașinilor, îndeosebi al războaielor de țesut, constituie un factor de risc pe care cercetătorii din lumea întreagă încearcă să-l diminueze pe cât posibil: fie prin reproiectarea mașinilor de țesut (e vorba despre războaiele cu jet de apă, de exemplu), fie prin găsirea de soluții de protejarea antizgomotului a muncitorilor.

Pe această linie se înscrie și inventia

inginerului Mircea Mărgineanu, de la Institutul de Igienă și Sănătate Publică din București: o basma fonoprotectoare. – Ce avantaje prezintă basmaua amintită față de celelalte procedee cunoscute, adică dopurile sau căștile antifonice? – Tocmai pentru a înlătura dezavantajele (constatate pe parcurs) dopurilor sau ale căștilor antifonice, care pot produce în timp dermatoze sau o scleroză a timpanului, a fost creată această basma fonoprotectoare, care are sub pânză un material fonoab-

sorbant din deseuri textile și piele. Ea reprezintă rodul unor consecvente cercetări întreprinse de colectivul de ergonomie din secția de medicină a muncii și se aplică într-o serie de întreprinderi textile unde studiarea acestui nou mijloc de protecție a muncii continuă din punctul de vedere al tipologiei muncii. Pentru cei interesați, adăugăm că această basma se fabrică deja la Întreprinderea de Prestări Servicii – Buzău. Niki GEORGESCU Femeia, nr. 10/1989

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE **10,9** LEI

www.jurnalul.ro

Căștile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

ROMÂNIA ÎN PRESA INTERNAȚIONALĂ

DRACULA FĂCEA RAVAGII ÎN AMERICA

(Urmare din pag. 1)

Cei mai mulți oameni nu ar observa asemenea detalii, însă pentru McNally acestea au fost o sursă de inspirație. „M-am dus la hartă și, minune! Era vorba de locuri care există cu adevărat. Mi-am spus că dacă autorul s-a documentat atât de precis, trebuie să existe un strop de adevăr în această poveste”, spune McNally, un bărbat masiv, cu o voce huruitoare, umblând ocazional cu un baston cu capul lui Dracula pe mâner. „Nimeni nu a studiat subiectul”, continuă McNally. „Mulți oameni spun că e doar un personaj de ficțiune. Dar eu nu aveam aceeași părere. Eu zic că dacă o poveste supraviețuiește atât de mult, trebuie să se bazeze pe ceva real, o întâmplare care a fost deformată, înflorită în timp.”

După o cercetare preliminară în Ungaria, care s-a dovedit a fi neconcludentă, el a găsit într-un jurnal o mențiune vagă despre Prințul Dracula din Transilvania. Apoi a luat legătura cu Florescu, care la momentul respectiv făcea muncă de cercetare în România, și i-a cerut ajutorul.

Florescu a fost mai mult decât dispus să îl ajute, astfel începând productiva colaborare care i-a purtat în jurul lumii, studiind arhive. Au urmărit silitori escapadele sângeroase ale lui Dracula („trasul în teapă este o artă pierdută, după cum știți”, spune McNally); relația sa cu Papa, cu sultanul și cu regele Ungariei; și evoluția poveștii lui Dracula de-a lungul timpului, în România, Germania și Rusia.

Au aflat că Dracula a fost într-un fel sursa de inspirație pentru conducătorii de mai târziu, cum sunt Ivan cel Groaznic și Robespierre. „Însă numele său a fost cu totul uitat până când scriitorul irlandez,

Turii străini erau atrași în România de castelul Bran, în care, potrivit legendelor, ar fi locuit Vlad Dracul FOTO: JURNALUL FOTO

Bram Stoker, a decis să scrie o poveste cu vampiri”, spune McNally. „A petrecut șapte ani săpând. Pentru un scriitor a făcut o cercetare foarte serioasă și cred că de aceea romanul a avut un asemenea impact.”

Totul este de o corectitudine impecabilă. Chiar și programul trenurilor este corect – în cartea sa este menționat orarul exact al

trenului Viena-Budapesta-Bistrița. Protagonistul romanului Dracula este unul complex, inspirat în parte de personajul istoric, dar și de folclorul transilvănean.

Acesta, cu siguranță, nu a fost vampir, definiția pe care profesorul McNally o dă acestor creaturi fiind cea de „cadavru umblător care ar trebui să rămână îngropat, dar care în schimb bănuie și sugerează

sânge uman pentru a supraviețui”. Prințul avea într-adevăr porniri vampirice, înmuind pâinea în sângele victimelor sale și „devorând-o”, explică McNally.

Dar colți nu avea. „Este un mit!”, a tunat McNally. „Nu e nevoie de colți. E nevoie de dinți ascuțiți!”

Îar Dracula – alt mit distrus – nu era verde sau cîine-știe ce altă culoare. „Nu, nu, nu!”, spune

McNally exasperat. „Avea o gură înspăimântătoare. Avea mustață lungă și nas acvilin. Avea pomeți înalți. Acesta era omul adevărat.”

Dar de ce a simțit McNally, un istoric, nevoia să dedice atât de mult din viața sa profesională unui personaj atât de sumbru? „În primul rând este vorba de amuzamentul de a descoperi că un personaj pe care toți îl credeau de

ficțiune chiar a existat”, spune McNally.

„Dar nu m-ar fi preocupat dacă este vorba de un personaj inspid. S-a dovedit a fi mult mai înfricoșător decât orice vampir.”

Raymond T. McNally (1931-2002), autor și profesor de istoria Rusiei și a Europei de Est la Boston College din Statele Unite. Specialist în cultura horror, scriind multe cărți pe acest subiect.

Radu Florescu (23 octombrie 1925), istoric și profesor universitar de origine română. Deține poziția de profesor emerit de istorie la Boston College. Radu Florescu este, de asemenea, directorul Centrului de Studii Est-Europene (East European Research Center) al regiunii de nord-est a Statelor Unite ale Americii, cunoscută sub numele de Noua Anglie (New England). În anul 1996 a fost numit consul onorific pentru regiunea New England de Ministerul Afacerilor Externe al României. Radu Florescu este autorul a numeroase articole academice și cărți referitoare la România și istoria României.

Cărți publicate: Lupta împotriva Rusiei în principatele române (The Struggle against Russia in the Romanian Principalities), Dracula, Prințul cu multe fețe; viața și timpurile sale (Dracula – Prince of Many Faces; His Life and His Times), împreună cu Raymond T. McNally.

În căutarea lui Dracula – O istorie adevărată a lui Dracula și legendele cu vampiri (In Search of Dracula: A True History of Dracula and Vampire Legends), împreună cu Raymond T. McNally.

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Căutăm femeie serioasă, numai internă, pentru îngrijire băieții în vârstă de 1 an, pe termen lung. Așteptăm și provincia.

IT București Noi, cu sediul în Bulevardul Bucureștii Noi numărul 40, Sector 1, încadrează revizori tehnici în conformitate cu articolul 144 din Regulamentul pentru aplicarea Dec. 328/1966 republicat, sofer auto cu liceu de profil transport.

VÂNZĂRI

Vând pianină, dulapuri, mese, scaune birou, pat, șemineu decorativ (lemn, marmură), televizor Rubin, picup, magnetofon, frigider, aragaz vechi, mașină spălat, aspirator, transformator, cort două persoane, diverse obiecte.

Vând aparat de filmat și proiectie 8mm, magnetofon, aparat foto, toate noi.

vremea

În țară, vremea a fost în general caldă cu cerul variabil. Înnoiră mai accentuată s-au produs în vestul, nordul și centrul țării, unde pe arii relativ extinse au căzut ploaie. Vântul prezentat unele intensificări în sud-vestul țării și la munte. Temperaturile maxime au marcat o scădere în vest și nord-vest, unde au fost cuprinse între 14 și 19 grade C, și au crescut ușor în celelalte regiuni, unde au fost cuprinse între 18 și 22 grade C, iar minimele nocturne s-au situat între 4 și 14 grade C. La București, vremea a fost caldă, cu cerul variabil. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile maxime au fost cuprinse între 19 și 21 grade C, iar minimele nocturne între 7 și 9 grade C. Condiții de ceață slabă.

tv 30 octombrie 1989

- 19:00 Teledin
- 19:30 Partid și țară – o unică voință
- Deplină aprobare de către întregul nostru partid și popor a propunerii privind re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de cretar general al Partidului Comunist Român și a documentelor pentru Congresul al XIV-lea
- 19:45 Cttorii ale Epocii de Aur
- Univers de muncă și conștiință revoluționară
- 20:05 Industria – programe prioritare
- În spiritul sarcinilor subniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu
- Cresțerea mai puternică a productivității muncii
- 20:25 Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie. Versuri patriotice, revoluționare
- 20:40 Știința pentru toți
- 21:05 Din lumea capitalului
- Documentar
- 21:20 Tezaur folcloric
- Cu dragoste de neam și țară
- Cântecul, dansul și portul popular – mărturie peste timp ale devenii noastre
- 21:50 Teledin
- 22:00 Închiderea programului

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Reparații de mântuială

Când a fost înștiințat de Consiliul popular al municipiului Craiova că în trim. III a.c. se va rezolva reparația hidroizolației la terasa blocului, Constantin Tudor din Craiova, cartierul I Mai, bl. 134, ap. 16, a răsuflat ușurat. Bătuse pe la multe uși să ajungă aici. Dar, vorba proverbului, totul e bine când se termină cu bine, numai că... „La câteva zile de la răspuns au apărut și meseriașii cu smoala și trei suluri de carton și alte cele necesare reparației. Au studiat apartamentul, au tatonat terenul (dacă „pică pine”) și drept urmare au purces la treabă, dar... la alt locatar, gazdă mai primitoare... După câteva zile, primesc un telefon prin care sunt avertizat să nu plec de-acasă pentru proba cu apă a pla-

fonului. Am crezut că nu aud bine. Ce probă? Când nu eu eram fericitul? O făcuseră de... ploaie, meseriașii! Cel puțin pentru mine, în cel mai propriu sens al cuvântului!”

Pentru Cristea Popa din orașul Mangalia solicită restituirea sumei de 1.454 de lei, reprezentând garanțiile reținute la acordul global. Consiliul popular al județului Călărași, verificând cele semnate, a ajuns la concluzia că ele se confirmă și că, într-adevăr, semnatarul are de primit suma respectivă de la Antrepriza construcțiilor industriale Călărași, din perioada anilor 1985-1986.

Mario Bogdan Radu
Flacăra, nr. 43/1989

RESTITUIRI

Își căra sacii de cartofi cu căruciorul de aragaz

Către Direcția a III-a (indicativ 31 NS) Notă privind filialul obiectivului „Sergiu”, efectuat în ziua de vineri, 27 octombrie 1989, între orele 0:00 și 24:00

Activitatea obiectivului La ora 7:30 a plecat de acasă având în mână o sacoșă. De la magazinul alimentar din apropiere a cumpărat lapte și pâine și s-a întors spre casă. În drum s-a oprit la rândul format la același magazin și a rugat ultima persoană să-l recunoască la întoarcerea sa după 30 de minute. Când să plece a fost salutat de vecinul său (Neacsu, din Strada Izbiceni nr. 52), care se afla la rând, ceva mai în față. Sergiu a răspuns la salut și apoi a purtat cu o scurtă

conversație. După aceasta a plecat și la ora 7:50 a intrat în casă. După 10 minute a plecat și, grăbit, s-a deplasat pe Strada Epurești, Jiului, oprindu-se în Piața Pajura. A făcut mai multe cumpărături (conopidă, spanac, ciuperci ș.a.) și pe același traseu a revenit acasă, ora fiind 8:25. După 10 minute a plecat și a mers la magazinul alimentar, integrându-se în rând. La ora 9:30 a venit Ștefi, a vorbit cu ea circa trei-patru minute și a plecat acasă. Ștefi rămânând la rând în locul său.

La ora 10:25 a ieșit din casă. A mers la magazinul alimentar din apropiere, a cumpărat fidea și a ieșit. A rămas circa 10 minute în fața magazinului și a privit în toate direcțiile. După aceasta a plecat spre casă, unde a intrat la

ora 10:45. A plecat după 5 minute însoțit de câine. S-a deplasat cu el la Stadionul Biruința și apoi acasă.

La ora 12:40 a plecat din nou. S-a oprit la magazin, a privit persoanele care stăteau la rând și l-a făcut semn discret lui Ștefi să vină la el. Ștefi s-a ridicat de pe scaunul pe care ședea, a mers la el, au schimbat câteva cuvinte și apoi împreună cu Sergiu au mers acasă, unde au intrat la ora 12:50.

La ora 14:20, Sergiu a ieșit trăgând după el căruciorul pentru aragaz. A mers la magazinul ILE, a stat la rând și la ora 15:50 a plecat cu doi saci cu cartofi pe care i-a transportat cu căruciorul amintit. A intrat acasă la ora 16:00.

Între 17:05 și 17:15 a plimbat câinele pe Str. Izbiceni și Stadionul Biruința.

Mențiuni

Între 11:50 și 12:00: Guzგarea Ion, șef lucrare, și Săbiescu Ion, maistru.

Cei de mai sus au venit în legătură cu reparațiile care se execută la fundația locuinței sale.

Între orele 14:30 și 14:35: Crăciun Ștefan și Savu Valentin, oameni ai muncii la IIRUC – Sisteme Electronice Profesionale. Au venit și plecat cu autoturismul nr. 10-B-3875, condus de un bărbat. Aceștia au urcat pe casă și, după ce au examinat antena de televiziune, au plecat.

Document din volumul: Dosarul Brucan. Documente ale Direcției a III-a Contraspionaj a Departamentului Securității Statului (1987-1989), Iași, Editura Polirom, 2008, p. 694 – 696

amintiri

CHEIA ELEGANTEI!
Magazinele Romartia

- ROMARTA – Calea Victoriei 60-70
- ROMARTA – bd. Republicii 14
- ROMARTA CADOURILOR – str. Știrbei Vodă 43
- EVA – bd. Magheru 9
- ADAM – Piața Palatului
- ROMARTA COPIILOR – Calea Victoriei 32-34
- LUX – Calea Victoriei 50

RADIOGRAFII CULINARE

Masă bogată din resturi dosite

S-a dus sfârșitul de săptămână și acum, în zi de luni, deja nu mai am ce pune pe masă. Ciorbă mai am pentru trei zile, dar n-are a face! Incep a crea scenarii privind folosirea resturilor din frigider. Aștept să se termine programul și să pornesc într-o rață prin magazine. La 14:30, am rupt poarta. Am avut noroc să prind imediat o mașină și am ajuns la primul magazin. L-am inspectat rapid. Nimic. Nici nu-mi făceau iluzii. Am plecat la piață și tind sigur că, dacă nu găseam nimic la primul magazin, nici la celelalte, de-a lungul traseului, nu era nimic.

La piață, patru tarabe cu zarzavaturi, sfeclă roșie, câteva grămjoare cu cepe, un țaran cu praz și o femeie cu o sacoșică mică din care se zăreau boabe de fasole și patru verze frumoase. Pe acestea le-am trecut pe răboj în minte. Am intrat prin magazine. În general nu aveai ce cumpăra. Am găsit la o alimentară niște macrou afumat. Am luat trei bucăți, ca să pregătesc ceva pentru pachet și masa de dimineață. Știam ce, așa că m-am liniștit din punct de vedere al „cărăielii din zori”. Măcelările erau goale. Pardon! Cu varza pe răboj, mi-a venit ideea să cumpăr două kilograme de untură. La o măcelărie avea, cât mai la vedere, un calup imens de untură foarte frumoasă. Am cerut un kilogram, pe care l-am mirosit bine, după ce mi l-a dat (altfel nu mă lăsa să-l miros) și, pentru că am fost mulțumită de rezultat, am mai cumpărat un kilogram. Măcelarul s-a uitat urât la mine și mi-a zis: „Da, de ce n-ai cerut două din prima?”. În timp ce îndesa untura, cu oftică, în sacoșă, de parcă ar fi făcut cine știe ce efort, i-am zis mijind ochii: „Păi, dacă te rugam să-mi pui separat un kil și un kil, n-ai fi vrut să mă servești Este?”, și l-am lăsat să spumege. M-am dus la femeia cu verzele și le-am cumpărat pe toate patru. Am luat și o cutie cu pastă de roșii bulgărească și m-am întors acasă de vreme și cu marfă bună.

Imediat am pus la păstrare în congelator un kilogram de untură, să fie. Pe cealaltă am pus-o la topit și am pus în ea, la prăjit, feluțe subțiri dintr-un salam „Torpedo”, pe care reușisem să le ascund în congelator, sub un pachet cu frunze de pătrunjel. Feluțele de salam, care conțineau mult usturoi, au dat un gust și un miros plăcut unturii. Așa că jumătate am pus-o într-o cutie cu capac, urmând a fi mâncată pe pâine prăjită, freată cu usturoi, la ceaiul de seară. Cealaltă jumătate am lăsat-o în tuci, pentru prăjești și mâncăruri.

Am scos din frigider un pachetel în care aveam păstrate feluțe de șorică afumat, cu vagi urme de grăsime, rămase de la bucăți de slănină afumată. Am tocat două verze. Am tocat solzișori și ceapa, apoi am pus-o în înăbușit, în untura din tuci, împreună cu un

morcov ras și feluțele de șorică. După ce le-am înmuiat, am pus varza tocată. Când și varza s-a înmuiat bine, i-am pus o cană cu apă și am dat-o la cuptor, după ce am pus în ea feluțele de salam. Celelalte două verze le-am oprit pentru sâmbătă, când aveam de gând să fac o plăcintă cu varză. De ce le-am cumpărat așa devreme? Păi, regula-i: ce-i în mână nu-i minciună și dacă nu cumperi când găsești, mai târziu... rabzi și tânjești! Cât a stat varza la cuptor, am curățat de piele și de oase macroul. Jumătate l-am făcut bucățele și l-am amestecat cu feluțe de ceapă, ulei și puțină sare de lămâie diluată în apă, piper și o foaie de dafin, apoi l-am pus la păstrare într-un borcan. Cealaltă parte am făcut-o pastă. Am dat prin mașină pește, l-am amestecat cu jumătate de pachet de unt freat spumă, gălbenușul de la un ou fier tare, trecut prin sită (secret, locul unde le-am ținut ascunse), sare, piper și mărul acrișor, dat prin răzătoarea mică, scurs de zeamă. L-am mai adăugat puțină sare de lămâie, pentru că ne place mai acrișoară pasta. Am pus la varză și cinci căței de usturoi pișați, o lingură de pastă de roșii, o jumătate de litru de borș, producție proprie, am dres-o de sare și piper și... gata! Vecinii erau terminați de miros de varză cu afumătură. Se făcuse ora opt seara. Îmi așteptam mâncăli!

Ingrediente: Un hering mare, afumat, un măr mare, 100 g unt, un ou răscopt, sare, piper, măsline.

Preparare: Se îndepărtează capul, coada, pielea și oasele peștelui. Carnea se dă prin mașina de tocat. Gălbenușul se trece prin sită, se freacă bine cu untul și se adaugă pește, sare, piper și mărul curățat de coajă, se dă pe răzătoarea fină și se scurge de zeamă. Pasta obținută se amestecă bine cu cea de pește, se drege de sare, se piperează și se montează pe un platur. Se ornează, după dorință, cu bucățele fine din albușul rămas și felioare de măsline etc.

Prăjitură cu bulion

Ingrediente: aluat – 2 linguri de ulei, 2 linguri de zahăr, 2 linguri de bulion, 14 linguri făină, 1 linguriță bicarbonat stins cu zeamă de lămâie sau oțet; sirop: 2 căni cu zahăr, 2 căni cu apă; crema: nuci măcinate și gem

Mod de preparare: Se frământă toate ingredientele, se împarte aluatul în 3 părți și se coc 3 foi pe fundul tăvi, tapetată în prealabil cu făină. Din 2 căni de zahăr și 2 căni cu apă se face un sirop mai gros cu care se înșiropează cele 3 foi. Se face o cremă din gem amestecat cu nuci măcinate și se umple foile. Opțional se poate adăuga glazură de cacao deasupra ultimei foi.

Veronica BECTAȘ

Columna de cântec

ORIZONTAL: 1) Critic literar, George (1899-1965) care semnează poezia „Sarmisegetuza” – Primii străbuni! 2) Localitate în URSS – Liric contemporan (Cezar) autorul poeziei „Decebal” 3) „Elegia a doua...”, poezie tematică aparținând lui Nichita Stănescu – Un fel de lac. 9) Barbu Rădulescu – Alt liric contemporan din a cărui creație amintim poemele tematice „Dacia Felix” și „Dacii” (Haralambie) – Localitate în RP Cineză 10) Usturoiă (Unghet moldovenesc) – Alutus (ne-art) 11) Vechi oraș în Fenicia – „Amin-tirea unui dac” își intitulează poezia tematică acest poet român (George: n. 1944). 12) Dacii (fig. sing.) – Aer.

VERTICAL: 1) Muntele sfânt al dacilor și titlul poeziei lui Aurel Soro-

betea – Semnează poezia „Poarta Soarelui” din care cităm: „Pământ al patriei străbun / cetatea mea de scaun / Dacă / luminii i-am tăiat un drum / prin poarta soarelui să treacă”. 2) Clasic al poeziei noastre ce ne-a lăsat poezia „Valul lui Traian”. 3) Nu-s lungi – Oraș în Spania – Conducător la slavi. 4) Petel – Piatra lui Ulise. 5) Alt liric contemporan (Vasile n. 1929) căruia îi aparține poezia „Cap de dac” – Posed. 6) A fugi – Cu stea în frunte (pl.). 7) Poal – Acest poet contemporan semnează poezia „Grup de daci pe Columna lui Traian” – Oraș (reg.). 8) Bici (inv.) – Plase de prins pește. 9) Oraș în RP Cineză (A plege pentru ceva – Insulă în Oceanul Pacific. 10) Palid în fond! – „Românul (1780-1850) cronicar ce ne-a lăsat versurile „Dacii stătura / minuni făcură / Cum sunt stiuțe / la cărți trecute...” 11) „Decebalus per...” poezie aparținând poetului Ion Brad – Are cunoștințe. 12) Poet (George 1872 – 1957) din a cărui creație amintim poezia „Strămoșii” – Oraș antic.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

Dictionar: OEA, ODAT, ARO, ISU AIFA, ACA, SEO, URAS, UEI, OBE. Milcovul, 1989